

være nogen endelig, vil søge at tilvejebringe det rimeligste Forhold saaledes, at man kan se, at Hensyn er tagen til alle berettigede Interesser, er der ingen Tvivl om, at baade den tættere Bebyggelse og det mindre Vælggerantal i første Række maa komme i Betragtning; men først og sidst lægger jeg Vægt paa eet, og det er, at Hovedstaden er Sæde for Rigsdag og Regering. Den Virkning, som det har paa Afgørelserne i Rigsdagen, er meget større, end vistnok noget æret Medlem tænker sig. Jeg har tidligere omtalt dels den Paavirkning, som Rigsdagsmændene ere Genstand for her, og dertil kommer tillige, at et stort Antal af vore Medlemmer ere, selv om de repræsenterer Landkredsene, dog bosatte i Kjøbenhavn og knyttede til Kjøbenhavn med stærke Interesser. Jeg vil f. Eks. spørge, om der findes noget eneste Medlem af Rigsdagen, hvem Kjøbenhavn og de kjøbenhavnske Interesser skulde saa meget som det ærede nuværende Medlem fra Rastov (Hammerich)? Dette Forhold vil gøre sig gældende paa mange Maader, og det maa man nødvendigvis tage Hensyn til. Naar det nu bliver Jaat, og det er kommet frem med stærke Ord, at Kjøbenhavns Interesser skulde gennem Lovgivningsvirksomheden være blevne tilfidesatte, tror jeg, at det paahviler mig ligefrem som Pligt at tilbagevise en saadan Anklage, fordi den er saa grenseløs ubegrundet. Man behøver jo kun at kaste et kort Blik tilbage paa den Virksomhed, som Bevillingsmagten og Lovgivningen i det hele have uddøvet med Hensyn til Kjøbenhavn, og man vil deraf se, at dels har Traditionen fra Fortiden medført meget, og dels har Lovgivnings- og Bevillingsmagten positivt gennemført en Række Foranstaltninger, der fortrinsvis komme Hovedstaden til gode i ganske overordentlig stærkt Grad. At der ikke med Grund kan bebrejdes Lovgivningsmagten noget med Hensyn til Tilfidesættelsen af Hovedstadens Interesser, tror jeg, vil komme til at staa klart for enhver. Jeg skal minde om, i hvilken Grad alle Statsinstitutioner ere samlede i Kjøbenhavn, i hvilken Grad Bøge anvendes her til Dpførelse af mægtige Bygninger, som naturligvis hvare til Statsøjemed, men hvis Dpførelse her umiddelbart og middelbart medfører en særlig stor Interesse for Hovedstaden som By. Jeg skal minde om, at medens Garnisonsbysterne rundt omkring i Landet i dyre Domme maa tilvejebringe deres Bygninger for Garnisonerne, er det et gammelt Forhold, som jeg for øvrigt ikke paa nogen Maade skal komme ind paa at kritisiere, at Kjøbenhavn, der naturligvis sid-

der inde med den ubetinget langt største Garnison, dog ikke derfor maa bære nogen Byrde med Hensyn til Tilvejebringelse af Bygninger. Jeg skal fra den seneste Tid minde om, hvad vi her have været med til at gøre over for Kjøbenhavn. Et saa overordentlig stort og kostbart Anlæg som f. Eks. Frihavnen kan med Rette fremkalde Misundelse rundt omkring i Landet, men man har villig rakt Haand dertil, fordi man har erkendt, at Hovedstaden er Centrum for Landets Trafik og Færdsel paa mange Maader. Jeg har ogsaa set den Bemærkning udkastet, at Kjøbenhavn skulde være bleven sat til Side med Hensyn til Jærnbaneanlæg. Jeg turde da vel spørge, om der er nogen eneste Kommune i Landet, som er begunstiget i den Grad med Jærnbaneanlæg som netop Hovedstaden. Det er først i de aller seneste Aar, at den Tanke overhovedet har kunnet komme frem, at der dog var Rimelighed for, at Hovedstaden tilfød noget til de uhyre store Anlæg, som her finde Sted for Statens Regning. Det er kun et Eksempel blandt mange, og jeg tilføjer, at jeg anter ikke derover, fordi jeg er uvidende, at Forholdet er af den Bestaffenhed, at vi glæde os ved at se Hovedstaden trives og udvilles som Centrum for en stor Del af Landets Trafik og derfor villig give de dermed forbundne store Bekostninger. Men de Herrer, som føre disse store Klager, maa mindes, hvad der er sandt, og det er utvivlsomt sandt, at ingen Kommune i Landet ved Bevilling og Lovgivning er bleven saaledes begunstiget som Kjøbenhavn.

Men der er et tredje Hensyn — jeg har for øvrigt, tror jeg, forstaaet Traditionen fra Grundlovsstiden i 1849 rigtig, naar jeg har sat det i Spidsen — Spørgsmaalet om Fordelingen mellem Halvøen og Verne. Det er et Moment, hvis Berettigelse alle ville erkende. Men der kommer jo andre Hensyn op, fortrinsvis Klassehensyn. Det kan ikke nytte, hvor gerne man end saa, at disse Klassehensyn ikke kom til at staa saa stærkt fremme i første Række, er det givet, at de gøre det, man kan ikke lukke Øjnene i derfor, man er nødt til at lægge Mærke dertil. Der er da for det første Forholdet mellem Repræsentationen paa den ene Side af Landet, paa den anden Side af Byerne. Jeg vil da gøre opmærksom paa, at Forholdet mellem Indbyggerantallet paa Landet og i Byerne er saa nogenlunde som 3 til 1. Byerne rumme kun en Tredjedel af Landets Befolkning. Vil man nu spørge: Hvorledes er Repræsentationen i Folketinget fordelt? Saa er det naturligvis ikke let at betegne de og de Medlemmer som Landrepræsentanter